

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om endelig gennemførelse af Den Økonomiske og Monetære Union — Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs forslag til EU's næste lovgivningsperiode

(initiativudtalelse)

(2014/C 451/02)

Ordførere: **Joost van Iersel** og **Carmelo Cedrone**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 19. september 2013 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

»Endelig gennemførelse af Den Økonomiske og Monetære Union — Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs forslag til EU's næste lovgivningsperiode«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 19. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 500. plenarforsamling den 9.—10. juli 2014, mødet den 9. juli, følgende udtalelse med 195 stemmer for, 8 imod og 9 hverken for eller imod:

1. En køreplan for EU's næste lovgivningsperiode

I betragtning af de enorme udfordringer, som EU's økonomiske og monetære union står overfor, mener EØSU:

- at formålet med ØMU'en, som er en hjørnesteen i enhver videreudvikling af EU, er at fremme livskvalitet, velstand og stabilitet for EU's borgere. Opbygning af tillid og de mest gunstige vilkår for realøkonomien er forudsætninger for vækst, beskæftigelse, konkurrenceevne og investeringer. Disse aspekter fremhæver, hvor vigtig ØMU'en er for medlemsstater såvel inden for som uden for euroområdet;
- at den uforudsigelige udvikling tvinger euroområdet til hurtigst muligt at tilvejebringe de rette betingelser, da intet europæisk land i nutidens globaliserede verden er i stand til at sikre landets handlefrihed på egen hånd. Dette har omfattende konsekvenser for forvaltningen af ØMU'en såvel som for de dertil knyttede politikker;
- ØMU'en er ikke isoleret fra omverdenen. Den var oprindeligt tænkt som udmøntningen af et indre, åbent, europæisk område og det indre marked. Ud over finanspolitisk disciplin skal EU og medlemsstaterne samtidig udarbejde økonomiske og sociale ledsagepolitikker til fremme af vækst og beskæftigelse som nøglefaktorer for en succesfuld konsolidering ⁽¹⁾;
- at det vil være nødvendigt at foretage gennemgribende ændringer af de økonomiske og strukturelle politikker, som indtil for nylig i høj grad blev anset som udelukkende nationale kompetenceområder, for at sikre en konvergensproces mellem medlemsstaterne på en række områder. Fælles opbygning af tillid skal træde i stedet for mistillid og spændinger. En tættere union påvirker hele samfundet. Der bør sikres social og civil dialog på alle planer.

I lyset af ovenstående betragtninger opfordrer EØSU EU til i den kommende lovgivningsperiode hurtigst muligt at udarbejde en køreplan for at tackle de presserende problemer.

Med dette for øje foreslår EØSU:

- I. at **ØMU'en fuldføres**, hvilket skal sikres ved hjælp af en stærk styrings- og ledelsesstruktur i euroområdet og være baseret på:
 - i. en **monetær og finansiel søjle**, herunder gennemførelse af en fuldt udbygget EU-ledet bankunion for at skabe et fælleseuropæisk kapitalmarked og samtidig beskytte skatteyderne mod overdreven risikotagning og ukontrollerede misligholdelser;

⁽¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse ECO/336 om »Økonomisk politik i de lande, der har euroen som valuta« (ordfører: Thomas Delapina), punkt 1.6 (EUT C 133 af 9.5.2013).

- ii. en **økonomisk søjle**, som afspejler medlemsstaternes stigende indbyrdes afhængighed såvel på det makroøkonomiske som på det mikroøkonomiske plan, for at styrke beslutningstagningen på det økonomipolitiske område og dermed fremme vækst, beskæftigelse, konkurrenceevne, konvergens og solidaritet inden for EU;
 - iii. en **social søjle** for at tage behørigt hensyn til de sociale virkninger af økonomiske tilpasninger;
 - iv. en **politisk søjle**, herunder større ansvarlighed og demokratisk legitimitet, for at fremme troværdighed og tillid.
- II. at der hurtigst muligt lanceres en egentlig **europæisk plan for vækst og beskæftigelse** på grundlag af et omfattende investeringsprogram, som er drevet af offentlige og private investeringer og kan udløse finanspolitiske incitamenter. Omjusteringen og en **korrekt gennemførelse af de eksisterende instrumenter**, især: sixpacken, twopack, finanspagten og det europæiske semester bør garanteres;
- III. at der udarbejdes en tidslinje for og træffes foranstaltninger til **lancering af et politisk Europa** som helhed, bl.a. gennem en refleksionsproces om dets institutionelle struktur i forbindelse med et nyt europæisk konvent;
- IV. at der med en fælles indsats fra Kommissionen, Europa-Parlamentet, medlemsstaterne og civilsamfundet lanceres en **kommunikations- og forenklingsstrategi** for ØMU'en.

2. ØMU'en — en hjørneste

2.1 EØSU understreger, at konsekvenserne af en fuldstændig og vellykket ØMU rækker langt ud over budgetmæssige, monetære og bankrelaterede ordninger. Et fokuseret lederskab burde tilskynde borgere og økonomiske aktører til at tro på den fælles opgave og tilhørsforholdet til Europa.

2.2 De næste fem år er afgørende for færdigudviklingen af ØMU'ens fortsat skrøbelige struktur. Dette forudsætter først og fremmest ejerskab, åbenhed og gennemsigtighed. Vi har derfor behov for effektive politikker såvel som klar og utvetydig kommunikation fra regeringerne i medlemsstaterne i euroområdet, fra Rådet og alle de øvrige EU-organer.

2.3 Samstemmende med opfordringen fra visse fremtrædende europæiske politikere mener EØSU, at der bør sættes kurs mod en politisk union ⁽²⁾. I overensstemmelse med deres argumenter ser EØSU ikke blot en politisk union som den endelige realisering af selve ØMU'en, men ser den også i den bredere internationale kontekst af vor tids globaliserede verden, som rokker grundlæggende ved den westfalske orden og enkeltstaters reguleringskapacitet.

2.4 I nutidens globaliserede verden kan ingen enkelt europæisk stat overleve på egen hånd. Statens suverænitet er derfor bedre sikret inden for en fælles politisk og økonomisk ramme.

2.5 Formand Herman Van Rompuy's rapport »Hen imod en egentlig økonomisk og monetær union« og den tilhørende meddelelse fra Kommissionen fra november og december 2012 indeholdt et udkast til en køreplan med konkrete foranstaltninger, der går i samme retning. EØSU hilste disse velkommen ⁽³⁾. Til trods for betydelige fremskridt er det største problem, at adskillelsen af forvaltningen af den fælles valuta og den mellemstatslige økonomiske styring skaber uoverstigelige spændinger. EØSU insisterer på, at Van Rompuy-rapporten forbliver det politiske udgangspunkt for de lovgivningsmæssige initiativer i den kommende periode.

2.6 Den økonomiske og finansielle krise har især ramt euroområdet og afsløret ØMU'ens nuværende begrænsninger. Snarere end at være fundament for europæisk integration er euroen af mange blevet opfattet som en kile, der skaber splittelse i landene og civilsamfundet og dermed bringer selve Unionens fremtid i fare. Denne fejlagtige opfattelse er udtryk for manglende anerkendelse af, at krisen — hvis årsag i vid udstrækning er at finde uden for euroområdet — ville have været mere omfattende uden den fælles valuta.

⁽²⁾ Jf. Dr. Wolfgang Schäuble, navnlig hans tale i Paulskirche den 3. oktober 2011 og Karlspreis-talen i maj 2012 samt Giorgio Napolitanos tale i Europa-Parlamentet den 3. februar 2014.

⁽³⁾ Jf. EØSU's udtalelse ECO/340 om »En udbygget og egentlig Økonomisk og Monetær Union« (ordfører: Carmelo Cedrone) (EUT C 271 af 19.9.2013).

2.7 For øjeblikket udgør de eksisterende skævheder og økonomiske forskelle mellem grupper af lande, der har fandtes siden 1991, og som man aldrig har taget fat på, en bremse for fremskridt i integrationsprocessen. Selv farlige splittelser og renationaliseringstendenser dukker nu op.

2.8 Fremtiden bliver således uforudsigelig. Tegn på genopsving holder optimismen oppe og afblæser krisetilstanden. Til dels på grund af den ufuldstændige ØMU og fragmenteringen af det europæiske finansielle marked forventes vækstraterne imidlertid at være lave til moderate i temmelig lang tid. I betragtning af økonomiens ustadige karakter og muligheden for tilbageslag i de kommende år advarer EØSU mod, at man hviler på laurbærerne i forbindelse med disse spørgsmål.

2.9 På denne baggrund var de seneste afgørelser, herunder om sixpacken, twopacken og bankunionen, hårdt tiltrængte og presserende. Disse nye styringsmekanismer er imidlertid i vid udstrækning mere baseret på hensyn til budget og stabilitet end på menneskelige hensyn, hvilket forklarer, hvorfor vækst og sociale foranstaltninger er ladet ude af betragtning. Dertil kommer, at den langsomme beslutningsproces og systemets kompleksitet afføder modstand, i enten stiltiende eller åben form, i medlemsstaterne og i Rådet som følge af politisk mistillid og fokus på national suverænitæt. Denne situation har allerede medført økonomiske og sociale omkostninger for Unionen og forværrer EU's internationale anseelse, og derfor er det afgørende at opbygge tillid for at overvinde forhindringerne.

2.10 EØSU insisterer derfor på en overbevisende køreplan for EU's kommende lovgivningsperiode med fastlæggelse af yderligere tiltag med klare frister, som skal fokusere på gennemførelse af ØMU'en i nær tilknytning til målene for EU 2020-strategien og dens flagskibsinitiativer. Denne udtalelse indeholder forslag om nogle af de vigtige dele af en sådan køreplan.

2.11 Differentieret integration inden for EU, som allerede er blevet anvendt med held på en række politiske områder, bør fortsat være et centralt princip. Mange af de tiltag, der er nødvendige for at gennemføre ØMU'en, kan gennemføres på baggrund af den eksisterende lovgivning og/eller forstærket samarbejde, mens andre kræver en ny traktat og/eller ændring af de eksisterende. Hvis disse tiltag gennemføres, vil det blive muligt at indhente forsinkelserne i færdiggørelsen af ØMU'en og iværksætte en række hurtige foranstaltninger uden at tilsidesætte de langsigtede perspektiver, eftersom også euroområdet på institutionelt plan har brug for reelle strukturelle reformer sideløbende med de reformer, der skal gennemføres i de enkelte lande.

3. Første skridt: en egentlig plan for vækst og beskæftigelse under den eksisterende lovgivning

3.1 Et første umiddelbart skridt i køreplanen for EU's kommende lovgivningsperiode kunne være undertegnelse og gennemførelse af en egentlig pagt for vækst, beskæftigelse og stabilitet, med det sigte at holde fast i opsvinget og skabe betingelserne for, at gælden kan betales (en europæisk New Deal-aftale). En sådan plan bør som et minimum bestå af følgende punkter:

- *Euroobligationer udstedt af EIB og EIF* (allerede delvist gennemført i form af projektobligationer), uden at øge landenes gæld, til at finansiere små og mellemstore virksomheder og projekter vedrørende infrastruktur, sundhed, uddannelse, byfornyelse, miljø og transeuropæiske net. Sådanne målrettede tiltag fra EIB's og EIF's side vil være et signal om et aktivt europæisk engagement i forbedringen af det finansielle klima for private investeringer ⁽⁴⁾;
- *offentlige investeringer* fra medlemsstaternes side, i bl.a. den sociale sektor ⁽⁵⁾, for at supplere EU's offentlige investeringer via et system af fælles vedtagne parametre, som i kombination med de rette strukturreformer også ville fremme private investeringer (den gyldne regel);
- *lempelse eller midlertidig suspendering under krisen af sparepolitikkerne*, som er blandt de vigtigste årsager til den økonomiske afmatning og den faldende efterspørgsel, og som har udskudt genopsvinget. Med andre ord skal man sikre et skifte fra en ensidet satsning på stramninger til fælles aftalte reformer, som baner vej for vækst, jobskabelse og øget produktivitet ⁽⁶⁾;

⁽⁴⁾ Jf. EØSU's udtalelser ECO/307 om »Genskabelse af vækst« (EUT C 143 af 22.5.2012), ECO/334 om »Hvad er euroens fremtid?« (EUT C 271 af 19.9.2013) og ECO/340 om »En udbygget og egentlig ØMU« (EUT C 271 af 19.9.2013) (ordfører: Carmelo Cedrone).

⁽⁵⁾ Jf. EØSU's udtalelse SOC/496 om »Sociale investeringers virkninger« (ordfører: Wolfgang Greif) (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽⁶⁾ Jf. EØSU's udtalelse ECO/336 om »Økonomisk politik i de lande, der har euroen som valuta« (ordfører: Thomas Delapina), (EUT C 133 af 9.5.2013).

- fælles aftalte *ledsageforanstaltninger vedrørende vækst, beskæftigelse og sociale aspekter* skal indgå i gennemførelsen af twopacken, sixpacken og finanspagten;
- *bedre gennemførelse af det europæiske semester*: på vejen mod en økonomisk union spiller det fire år gamle semester en uomgængelig rolle i økonomiernes konvergens- og tilpasningsproces. Selv om semestret er et resultat af den bløde koordinationsmetode, kan det føre til gode resultater. Det bør imidlertid gennemføres korrekt, være mere gennemsigtigt og formidles ordentligt. Det skal sikres, at arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne inddrages og engageres på både europæisk og nationalt plan;
- *korrekt overholdelse af de nationale reformprogrammer*: styring er her alfa og omega. De nationale forvaltningers arbejdsmåde er afgørende i denne sammenhæng, og eventuelle nødvendige forbedringer bør i givet fald klart fremhæves. Gennemførelsen af de nationale reformprogrammer, inklusive kvaliteten af de nationale forvaltninger, bør evalueres af alle de berørte parter og overvåges tæt af Kommissionen;
- *fuldt ejerskab fra medlemsstaternes side*: semesterprocessen er i sin nuværende udformning stadig alt for teknokratisk, hvilket hæmmer dens gennemførelse. De nationale parlamenter bør deltage i processen sammen med arbejdsmarkedets parter og andre civilsamfundsorganisationer ved for alvor at diskutere semestret ⁽⁷⁾.

4. Udvidelse og gennemførelse af ØMU'en inden for den kommende lovgivningsperiode

4.1 Den monetære og finansielle søjle

4.1.1 Hvad angår den monetære politik, er det i overensstemmelse med den styrkede makroøkonomiske styring i euroområdet nødvendigt at komplettere ECB's mandat for at sætte den på lige fod med de andre centralbanker uden for Europa, i de europæiske lande uden for EU og euroområdet, og bl.a. give den mulighed for at handle som långiver i sidste instans og som ligeværdig aktør i internationale fora under fuld iagttagelse af dens fulde uafhængighed. ECB skal sættes i stand til helt at kunne undgå likviditetskriser på en måde, der fremmer investeringerne (SMV'er).

4.1.2 ECB er dog ikke eneansvarlig. På vejen til en finanspolitisk og økonomisk union er en fuldstændig *bankunion* afgørende ⁽⁸⁾. Som følge af en vedvarende kobling mellem regeringer og banker tøver medlemsstaterne med at skabe de fornødne politiske og økonomiske vilkår, hvilket resulterer i udskydelse af de bedst egnede og mest effektive beslutninger ⁽⁹⁾. Dette hæmmer en effektiv ECB-overvågning af alle banker, som burde modvirke finansiell fragmentering, kappe uønskede bånd mellem national politik og banker og skabe gunstige betingelser for grænseoverskridende bankfusioner.

4.1.3 Under forhandlingerne med Rådet om en bankunion lykkedes det Europa-Parlamentet at indgå en aftale om fremskridt hen imod en fælles afviklingsmekanisme og en fælles bankafviklingsfond ⁽¹⁰⁾. EØSU er helt enig i Europa-Parlamentets holdning. I den nærmeste fremtid bør beslutninger bidrage til et fælles europæisk kapitalmarked i stil med det i USA.

4.1.4 En fuldstændig bankunion forudsætter en velstruktureret fælles afviklingsmekanisme, harmoniserede indskudsgarantiordninger i medlemsstaterne og en europæisk stabilitetsmekanisme, der giver mulighed for direkte bankrekapitalisering ⁽¹¹⁾. Det dertil knyttede beslutningssystem bør være effektivt og bør sikre hurtig handling. Etableringen og implementeringen af disse elementer bør fremskyndes.

4.1.5 Bankunionen er dog i sig selv ikke nok til at stimulere økonomien og investeringerne. Med henblik på at gøre den *europæiske finanssektor* mere modstandsdygtig må dagsordenen for de kommende år også sætte fokus på fuld gennemførelse af Basel III, på Rådet for Finansiell Stabilitet og på at finde en løsning for banker, der er »for store til at krakke«, i overensstemmelse med de internationale aftaler (F-20).

⁽⁷⁾ Jf. EØSU's udtalelse EUR/006 om »Årlig vækstundersøgelse 2014« (ordfører: Evelyne Pichenot) (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽⁸⁾ Jf. EØSU's udtalelse ECO/339 om »Pakke om en bankunion« (ordfører: Carlos Trias Pintó) (EUT C 11 af 15.1.2013).

⁽⁹⁾ Jf. konklusionerne fra Det Europæiske Råd af 19.—20. december 2013.

⁽¹⁰⁾ Jf. aftalen af 20. marts 2014 mellem Rådet og Europa-Parlamentet om den fælles afviklingsmekanisme.

⁽¹¹⁾ Jf. EØSU's udtalelser ECO/333 om »Genopretning og afvikling af kreditinstitutter« (ordfører: Lena Roussanova) (EUT C 44 af 15.2.2013) og ECO/350 om »En fælles afviklingsmekanisme« (ordfører: Daniel Mareels) (EUT C 67 af 6.3.2014).

4.1.6 Kommissær Michel Barnier offentliggjorde for nylig en omfattende lovpakke om banker og finansielle markeder, som kan yde et vigtigt bidrag til at gøre Europas finansmarkeder velfungerende og til at skabe en stabil og pålidelig banksektor. Dette er af afgørende betydning for realøkonomien. Rådets seneste beslutninger på dette område går kun delvist i den ønskede retning.

4.1.7 Adgang til tilstrækkelig kredit er noget af det allervigtigste for det økonomiske genopsving og den økonomiske vækst samt udviklingen generelt. Det betyder, at EU-lovgivningen skal finde en balance mellem at sikre tilfredsstillende rammevilkår for bankdrift og på den anden side at befordre tilstrækkelige muligheder for operationel bankvirksomhed, navnlig med henblik på at fremme investeringer, som er uomgængelige for enhver vækstpolitik. Det siger sig selv, at tilfredsstillende ordninger til fordel for nystartede virksomheder og små og mellemstore virksomheder er afgørende ⁽¹²⁾.

4.2 Den makroøkonomiske og budgetmæssige søjle

4.2.1 I denne henseende er Det Europæiske Råds vanskelige forhandlinger om bindende aftaler om økonomiske reformer vigtige, men skuffende ⁽¹³⁾. EØSU insisterer derfor på, at Kommissionen videreudvikler sit forslag om denne form for aftaleordninger, hvilket kræver yderligere drøftelser for så vidt angår deres form, finansiering og demokratiske legitimitet ⁽¹⁴⁾.

4.2.2 Partnerskaber baseret på et system af indbyrdes aftalte kontraktmæssige ordninger og dertil knyttede solidaritetsmekanismer kan bidrage til at fremme og understøtte sunde tilpasningsmekanismer. Disse ordninger vil både bidrage til medlemsstaternes ejerskab inden for nogle fælles rammer og til reformer på alle områder i tilknytning til bæredygtig vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse, som alle tre vil styrke EU som helhed ⁽¹⁵⁾. Sådanne rammer vil kunne bane vej for EU-løsninger på landespecifikke asymmetriske chok, hvilket vil være en form for EU-solidaritet.

4.2.3 Partnerskaber af denne type kan fremme samhørighed og tillid i befolkningen, hvilket er afgørende for at overvinde betænkelighederne med hensyn til national suverænitet. Det vil på sin side bidrage til en europæisk fællesskabsfølelse, som vil være et uundværligt grundlag for udvikling af EU-instrumenter, såsom et budget for euroområdet, en europæisk solidaritetsfond og euroobligationer.

4.2.4 Konvergens mellem de økonomiske systemer inklusive skattesystemerne ⁽¹⁶⁾, ledsaget af et solidaritetsredskab, er et afgørende element for gradvist at overvinde de eksisterende makro- og mikroøkonomiske forskelle imellem landene. Selv om det kræver traktatændringer, må dette redskab på mellemlang sigt nødvendigvis udmøntes i en økonomisk kompensationsordning for at skabe balance mellem og integrere euroområdets økonomier. Det kunne i den sidste ende indgå i et fælles budget for euroområdet. Struktur- og samhørighedsfondene kunne også anvendes i dette perspektiv.

4.2.5 Den nye Kommission vil som en hovedaktør i processen være nødt til at tage ansvaret for at udarbejde lovforslag — i overensstemmelse med den fremgangsmåde, som kommissær Barnier fulgte i forbindelse med reguleringen af det finansielle system — på områder, hvor debatten hidtil har været domineret af medlemsstaterne, med det sigte at fremme frugtbare diskussioner i Rådet på grundlag af konkrete forslag.

4.2.6 Hidtil har Kommissionen anvendt denne fremgangsmåde for lidt. Eksempler på tilfælde, hvor den kunne anvendes, er bl.a. forudgående samordning af planer om større reformer af den økonomiske politik, aftalerne om økonomiske reformer ledsaget af en solidaritetsmekanisme, oprettelsen af en europæisk gældsindfrielsesfond og eurogældsbeviser. Når disse forslag kræver traktatændringer, bør Kommissionen gøre dette klart for medlemmerne af euroområdet.

⁽¹²⁾ Jf. EØSU's udtalelser ECO/347 om »Langsigtet finansiering — sektoren for finansielle tjenesteydelser« (ordfører: Michael Smyth) (EUT C 327 af 12.11.2013) og ECO/365 om »Langsigtet finansiering — opfølgning« (ordfører: Michael Smyth, medordfører: Vincent Farrugia) (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽¹³⁾ Jf. konklusionerne fra Det Europæiske Råd af 19.—20. december 2013.

⁽¹⁴⁾ Jf. EØSU's udtalelse ECO/348 om »Et instrument for konvergens og konkurrenceevne/Større reformer af den økonomiske politik« (ordfører: David Croughan) (EUT C 271 af 19.9.2013) og EØSU's udtalelse EUR/006 om »Den årlige vækstundersøgelse 2014« (ordfører: Evelyne Pichenot) (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽¹⁵⁾ Jf. også den tale, som formanden for Eurogruppen, Jeroen Dijsselbloem, holdt i samme ånd den 17. februar 2014 på OECD's seminar i Bruxelles »Euroområdet ved en skillevej«.

⁽¹⁶⁾ Jf. EØSU's udtalelse ECO/336 om »Økonomisk politik i de lande, der har euroen som valuta« (ordfører: Thomas Delapina) (EUT C 133 af 9.5.2013). Andre relevante skattemæssige aspekter bør også gradvis tages med i betragtning.

4.2.7 En sådan tilgang vil tilskynde Rådet til at tage stilling til disse forslag. Den vil fremhæve gennemsigtighed og klarhed omkring de forskellige politiske holdninger og vil vise sig at være den eneste vej ud af det mellemstatslige dødvande i den nuværende struktur. Dette budskab har Kommissionen også formidlet klart til de forskellige aktører, inklusive den brede offentlighed.

4.2.8 Hvad der derfor er behov for på mellemlang sigt er *økonomisk styring* i euroområdet (hvilket har været nødvendigt helt siden Maastrichttraktaten), hvad angår de makro- og mikroøkonomiske politikker, som skal gå fra at være underlagt den nuværende koordinationsmetode, som hidtil har givet dårlige resultater, til en fælles beslutningstagning om selve »kernen« i disse politikker. Euroområdet har ikke råd til at fortsætte med at have en fælles valuta, men separate økonomiske politikker. De bør derfor integreres for dermed bl.a. at lette ECB's arbejde.

4.2.9 En *omfordelingsmekanisme* til brug i tilfælde af asymmetriske chok: princippet om ansvar (ikke kun statens, men også borgernes) må ikke adskilles fra solidaritetsprincippet. Derfor bør der i en begrænset periode træffes konkrete foranstaltninger for de mest sårbare befolkningsgrupper. Det er et ansvar, der påhviler samtlige borgere og samtlige lande.

4.2.10 På samme måde er vi nødt til at bevæge os i retning af et passende *selvstændigt budget for euroområdet* med fælles aftalte regler. Det er den eneste måde at gå i retning af en fælles finanspolitik og absorbere eventuelle fremtidige chok. Det kunne f.eks. finansieres ved hjælp af en formålsbestemt afgift, en afgift på finansielle transaktioner (forudsat at den udvides til hele euroområdet), en CO₂-afgift, en midlertidig afgift på overskud på betalingsbalancen, der overstiger 6 %, samt endelig udstedelse af fælles obligationer.

4.2.11 *Statsgæld*: der bør skabes en mekanisme, som tager landenes gæld ud af hænderne på de finansielle spekulanter uden at fratage landene ansvaret for gælden. Statsgæld — gradvist konverteret op til maksimalt 60 % (som foreslået af EØSU⁽¹⁷⁾) — eller den andel, der overstiger 60 % (i overensstemmelse med Kommissionens forslag om en gældsindfrielsesfond⁽¹⁸⁾) kunne opføres på en konsolideret gældskonto og afbetales pro rata af de forskellige medlemsstater. Alternativt kunne der med en mellemstatslig aftale oprettes en midlertidig fond for eurogældsbeviser, hvilket ville gøre det muligt at udstede kortfristede gældsinstrumenter i euroområdet og dermed fjerne risikoen for en statslig likviditetskrise inden for det område. Efter konklusionerne fra Kommissionens ekspertgruppe, der blev oprettet med det specifikke mandat at analysere fordele og ulemper ved de forskellige muligheder for fælles udstedelse af gældsbeviser, bør Kommissionen nu fremsætte et konkret forslag til, hvilke midler der skal bruges og inden for hvilken tidsramme.

4.3 Den mikroøkonomiske søjle

4.3.1 Der er også behov for stor opmærksomhed om de mikroøkonomiske politikker, navnlig industri- og sektorpolitikkerne, som er afgørende for væksten i den europæiske økonomi, hvor det ikke længere er nok med spredte tiltag. Det er således nødvendigt at samle visse politikker (og de dertil knyttede beslutningsprocedurer), der indirekte påvirker de nationale budgetter, med det sigte at nå frem til, at Kommissionen og medlemsstaterne har en fælles vision og er fælles om aktioner, navnlig for så vidt angår:

— gennemførelse af det indre marked;

— skabelse af gunstige betingelser for virksomheder, så de bliver i eller flytter til Europa, navnlig ved at fjerne markedsopsplitningen;

— en fælles industripolitik⁽¹⁹⁾, som styrker grundlaget for eksisterende og innovative bæredygtige økonomiske resultater på tværs af hele kontinentet;

⁽¹⁷⁾ Jf. EØSU's udtalelse ECO/307 om »Genskabelse af vækst« (ordfører: Carmelo Cedrone) (EUT C 143 af 22.5.2012).

⁽¹⁸⁾ Jf. COM(2012) 777 final/2.

⁽¹⁹⁾ Jf. EØSU's udtalelse CCMI/108 om »Industripolitik« (revision) (ordfører: Joost van Iersel, medordfører: Enrico Gibellieri) (EUT C 327 af 12.11.2013).

- en fælles energipolitik, som er hårdt tiltrængt, da den er afgørende for opnåelse af lige og stabile økonomiske vilkår i EU;
- store fælles infrastrukturprojekter og transportpolitikker for at skabe bedre forbindelser;
- konvergerende selskabsbeskatning;
- tjenesteydelser, inklusive tjenesteydelser til virksomheder;
- arbejdsmarkedet og arbejdstagernes mobilitet;
- forskningspolitik.

4.4 Den sociale søjle

4.4.1 EØSU insisterer på konkrete foranstaltninger vedrørende ØMU'ens sociale dimension⁽²⁰⁾. Ungdomsbeskæftigelsen ligger stadig på et alt for lavt niveau. Sammen med medlemsstaterne bør den nye Kommission tage ansvar for at forbedre leve- og arbejdsvilkår:

- ved at støtte jobskabelse og virksomhedsetablering;
- ved at foreslå ændringer af uddannelsespolitikker på alle niveauer i hele EU og i nødvendigt omfang også af sundhedspolitikker;
- ved at skabe de rette betingelser for arbejdskraftens bevægelighed på tværs af grænserne;
- ved at fremsætte skatteforslag, der sigter mod at fremme jobskabelsen;
- ved at fremsætte forslag til sikring af forbrugerrettigheder;
- ved at sikre ligestilling mellem kønnene;
- og ved at foretage sociale investeringer⁽²¹⁾.

4.4.2 Der er brug for behørig social dialog på alle niveauer. Dette betyder, at hindringer for effektiv høring i og mellem medlemsstater må overvindes. EU burde være til stor hjælp mht. at bringe aktører fra forskellige lande sammen for at drøfte vellykket praksis og udstikke planer for tilvejebringelse af bedre betingelser for jobskabelse.

4.4.3 Hvis EU og ikke mindst euroområdet skal færdiggøres, kan det ikke blive ved med at ignorere de sociale konsekvenser af de aktuelle økonomiske politikker og helt overlade ansvaret herfor til de enkelte medlemsstater. I forbindelse med både økonomiske og sociale foranstaltninger bør der ikke alene tages hensyn til parametrene i relation til stabilitetspagten, men også en bredere vifte af makroøkonomiske parametre (bl.a. arbejdsløshedsprocent, vækstrate, betalingsbalance, beskæftigelsesgrad, fattigdom, indkomst- og formuefordeling, osv.). Det er umuligt at sikre stabilitet i ØMU'en uden sociale mekanismer i euroområdet, som kan modstå virkningerne af voldsomme økonomiske tilbageslag og/eller ubalancer. Nogle af disse kræver muligvis traktatændringer. Der kunne på mellemlangt sigt være tale om:

- etablering af en fælles arbejdsløshedsforsikringsordning som supplement til de nationale ordninger, eventuelt i tilknytning til indførelse af fælles regler for arbejdsmarkedet i euroområdet og arbejdskraftens mobilitet;
- sikring af en passende minimumsindkomst til visse grupper af personer, der lever under fattigdomsgrænsen, og tilvejebringelse af fælles velfærds- og bistandsregler.

⁽²⁰⁾ Jf. EØSU's initiativudtalelse SOC/494 om »Styrkelse af Den Økonomiske og Monetære Unions sociale dimension« (hovedordfører: Georgios Dassis) (EUT C 67 af 6.3.2014).

⁽²¹⁾ Dette indebærer også at løfte folk ud af fattigdom. Jf. i denne forbindelse EØSU's udtalelse SOC/496 om »Sociale investeringers virkninger« (ordfører: Wolfgang Greif) (endnu ikke offentliggjort i EUT).

4.4.4 Desuden bør man af hensyn til borgerne også samle andre fælles politikker, som kan styrke deres tilhørsforhold og fremme deres mobilitet, såsom:

- gensidig anerkendelse af kvalifikationer og eksamensbeviser;
- kvalitetssikring og levering af offentlige goder og tjenester i euroområdet for at sikre deres opretholdelse, navnlig i krisetider, osv.

4.5 Den politiske søjle

4.5.1 Et så bredt program kan kun gennemføres med den nødvendige demokratiske legitimitet i beslutningsprocessen. EØSU respekterer fuldt ud de betydelige fremskridt gennem de seneste år og er overbevist om, at yderligere store fremskridt i den næste lovgivningsperiode kun kan opnås ved at være særlig opmærksom på ansvarlighed, legitimitet, demokrati, gennemsigtighed og kommunikation.

4.5.2 Der er en stadig skarpere politisk debat i hele EU om integrationsprocessen. På EU-niveau må de politiske partier klart definere deres alternativer, som må danne udgangspunkt for de forskellige politiske grupperingers ståsted i Europa-Parlamentet og bidrage til, at de europæiske politiske partier kan blive mere synlige. Tværnationale valg til Europa-Parlamentet med grænseoverskridende politiske grupperinger ville styrke og i høj grad fremme EU-debatten.

4.5.3 Medejerskab og den nødvendige opbakning i befolkningen kræver et meget større engagement fra de nationale parlamenters side i EU-debatten. EU-lovgivningsforslag og nationale reformprogrammer bør diskuteres behørigt i parlamenterne. Der bør indføres interaktive høringer om strategiske emner mellem Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter, hvilket også kan skabe øget dynamik mellem de nationale parlamenter.

4.5.4 Kommissionen bør anvende fællesskabsmetoden så effektivt som muligt ved at fremlægge forslag til retsakter og foranstaltninger, også i sager med delt kompetence med medlemsstaterne. Som førhen vil man nå langt med en proaktiv og modig indstilling.

4.5.5 På anmodning af parlamenter og/eller civilsamfund bør Kommissionen indbydes til nationale debatter om EU-spørgsmål.

4.5.6 Det Europæiske Råd og ministerrådene, især Økofinrådet, er centrale beslutningstagere og afgørende for ansvarlighed og legitimitet. Der er derfor i overensstemmelse med de demokratiske krav behov for større gennemsigtighed.

4.5.7 Medlemmer af Rådet, som repræsenterer nationale interesser, såvel som medbeslutningstagere på EU-niveau, taler ofte med forskellige tunger hjemme og i Bruxelles, hvilket ofte skaber stor forvirring og gør det vanskeligt at nå til enighed. Det er ikke acceptabelt at tale med to tunger. Medlemsstaterne bør nå til enighed om og støtte fælles politiske budskaber på alle beslutningsniveauer.

4.5.8 Medlemsstaterne spiller både en aktiv og passiv rolle i udformningen af ØMU'en. Det er muligt at konvergere hen imod EU's metode og samtidig bevare nationale administrative procedurer og traditioner, men det vil kræve betydelige tilpasninger i en række lande. Pålidelig politisk og administrativ praksis vil vise sig at være af afgørende betydning for tillidsopbygningen.

4.5.9 EØSU understreger, at civilsamfundet også skal spille sin ofte undervurderede rolle i den fremtidige udformning af EU og et mere integreret euroområde. Der er mange områder, hvor fremskridt helt eller delvist afhænger af ikke-statslige aktører. Civilsamfundet bør inddrages fuldt ud. I alt for mange lande er civilsamfundet stadig kørt ud på et sidespor, men det bør tværtimod gives de nødvendige redskaber til at skabe forbindelser til de institutionelle beslutningstagere. Civilsamfundet er nødt til at tage et ansvar og deltage i EU's beslutningsproces for at udvide sit demokratiske grundlag. Uden civilsamfundets aktive engagement vil det aldrig lykkes at gennemføre ØMU'en fuldt ud.

4.5.10 Især for arbejdsmarkedets parter ville det være meget nyttigt at se på resultaterne af en konsensuspræget model i nogle medlemsstater, hvilket EØSU i høj grad går ind for. Udveksling af praksis kan anbefales.

4.5.11 Efter EØSU's mening står det nu klart, at de nuværende regler ikke har virket efter hensigten, og at den mellemstatslige indsats ikke står mål med de udfordringer, ØMU'en står over for. Nu hvor krisen er ved at klinge af, kan vi heller ikke foregøgle os selv, at de stabiliseringsmekanismer, der blev stablet på benene i huj og hast, medens uvejret var på sit højeste, er tilstrækkelige til at få os videre og til at undgå flere kriser.

4.5.12 Den eneste måde at undgå en gentagelse af lignende situationer er at ændre spillereglerne og beslutningstagningen i euroområdet og dermed gøre det hele mere gennemsigtigt og demokratisk:

- euroen skal underlægges en øverste magt, som kan tale med én stemme, gennem institutionalisering af Eurogruppen. Hvis man vil forbedre styringen i euroområdet, skal Eurogruppen sættes i stand til at træffe hurtige beslutninger og gribe ind i tilfælde af krise. Det ville gøre beslutningsprocessen mere demokratisk og gennemsigtig, startende med afskaffelse af vetoet;
- Der skal indføres en omfordelingsmekanisme eller et egentligt budget for euroområdet, som foreslået i punkt 4.2.9 og 4.2.10, gennem en gradvis proces, med det sigte at sikre borgerne de offentlige goder, en mere ligelig fordeling af ressourcerne til at støtte reformprocesserne, og mindske ulighederne mellem landene, og der bør være mulighed for at føre en fælles finanspolitik, osv.;
- Der skal være én fælles repræsentant i de internationale organisationer;
- Dette »styringsorgans« tiltag skal støttes og besluttes af de medlemmer af Europa-Parlamentet, der tilhører euroområdet (Europa-Parlamentet), som også skal være åbent for andre medlemmer, men uden stemmeret.

5. På længere sigt: etablering af et politisk Europa som helhed

5.1 Ud over den skitserede endelige gennemførelse af ØMU'en ville det være hensigtsmæssigt i Europa-Parlamentets kommende valgperiode at sætte gang i overvejelser om en uddybning af hele EU og om de institutionelle organers funktionsmåde samt at udpege de politikker, der bør gøres fælles. Efter EØSU's mening bør overvejelserne handle om nedenstående aspekter.

5.2 Kommissionens arbejde bør underkastes godkendelse i Europa-Parlamentet, som også kunne have initiativret. Desuden kunne medlemmerne af Europa-Parlamentet vælges ud fra de europæiske partiers europæiske valglisten.

5.3 Med henblik på at fremme synligheden, den demokratiske legitimitet og kompetencefordelingen bør man afskaffe diarkiet mellem formanden for Rådet og formanden for Kommissionen, som bør vælges af Europa-Parlamentet eller ved direkte valg, forudsat at formandsrollen også ændres. Det nuværende Råd kunne gøres til medlemsstaternes »senat« med ny forretningsorden.

5.4 De politikker, for hvilke EU bør have enekompetence eller delt kompetence og beslutningskapacitet, er nødt til at omfatte udenrigspolitik og EU's internationale rolle, herunder fælles repræsentation i internationale organisationer, forsvarspolitik — for dem, der ønsker det — energipolitik, forskningspolitik, asyl- og indvandringspolitik, overholdelse af standarder og rettigheder, og EU bør have mulighed for at gribe ind over for lande, der overtræder disse, som det er tilfældet på det økonomiske og budgetmæssige område.

5.5 Den nye institutionelle struktur, der ikke kan gennemføres gennem det styrkede samarbejde alene, og Europa-Parlamentets, Rådets, Kommissions, EØSU's og Regionsudvalgets roller kunne fastlægges af et nyt konvent, som ville skulle afslutte sit arbejde inden 2019, hvor der ligesom i 2014 igen vil være valg til Europa-Parlamentet.

6. Kommunikation og forenkling

6.1 God kommunikation er uundværlig i processen med at genvinde tilliden. EØSU er overbevist om, at den bedste kommunikation sikres ved hjælp af gode politikker og praksis, som skaber et langsigtet perspektiv for hele det europæiske samfund.

6.2 Der er behov for at fremme og forbedre kommunikationen til offentligheden. Kommunikation afføder interesse, som afføder forståelse. Dette faktum er der ikke taget nok hensyn til, hvilket er en fejl, som Kommissionen og medlemsstaterne kan klandres for. Man bør udnytte hele spektret af sociale medier.

6.3 ØMU'en og de dertil relaterede emner er ofte blevet fremstillet som et teknisk anliggende. Det er det ikke, eftersom disse spørgsmål grundlæggende har politisk karakter og har stor indflydelse på samtlige borgeres hverdag. Dette debatteres imidlertid sjældent, endsige kommunikeres ud fra denne synsvinkel, hvilket også i vid udstrækning forklarer kløften mellem EU og den almindelige borger.

6.4 Dagligt ses pinlige eksempler på divergerende traditioner og situationer, som skyldes manglen på et »fælles ØMU-sprog«, hvilket undertiden virker meget forvirrende og går ud over befolkningens opbakning. Efter EØSU's mening er Kommissionen den eneste myndighed, som er i stand til at forelægge en løsning i kraft af dens initiativret i EU's lovgivningsproces. Dette må pege i retning af en mere politisk Kommission og et mere politisk Europa-Parlament end tidligere.

6.5 Som medansvarlige aktører må civilsamfund og arbejdsmarkedets parter spille den rolle, der tilkommer dem på kommunikationsområdet, som hidtil ofte har været underudviklet. Civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter bør viderebringe borgernes og virksomhedernes problemer til myndighederne og bør samarbejde om at løse dem. Udvekslingen af synspunkter skal gå begge veje.

6.6 Europa bør ikke længere give indtryk af at være et elfenbenstårn, sådan som en stor del af befolkningen føler det. Borgerne skal have klar besked om fordelene ved europæisk integration, de konkrete fremskridt og den direkte nyttevirkning deraf for navnlig investeringer, beskæftigelse og forbrugere. Den såkaldte nye fortælling om Europa bør begynde med en fælles kommunikationsstrategi fra Kommissionens og medlemsstaternes side, som sammen med de politiske partier og civilsamfundet er vigtige aktører.

Bruxelles, den 9. juli 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
